

Különfélék.

A rovarok és a fertőző betegségek. ¹⁾ A legújabb kísérleti vizsgálatokból kiderült, hogy a *váltóláz* terjesztésében némely szúnyogfajoknak lényeges szerepük van. Már régen gyanúba vették az orvosok és néhol a köznép is a szúnyogokat, de csak a legújabb vizsgálatok tették kétségtelenné, hogy a váltólázat okozó plasmodiumok a szúnyogok testében szaporodni és tovább fejlődni képesek, valamint hogy az ilyen fertőzött szúnyogok csípésük által embertől-emberre átolthatják a váltólázat. Kivált az *Anopheles claviger* és úgy látszik a *Culex pipiens* nevű szúnyogok tekinthetők veszedelmeseknek. A bűvárok a plasmodiumokkal fertőzött szúnyogok nyálmirigyekben is nagy számban megtalálták a váltólázat okozó kis elősközlőket; a mikor a szúnyog csíp és vért szív, nyálával beoltja a fertőző plasmodiumokat a megcsípett egyén vérébe. Közegészségi szempontból nagyon fontos ez a dolog, mert nyilvánvaló, hogy ha váltólázas beteg vérért szívják a szúnyogok és a vérrel a plasmodiumokat is magukba veszik, akkor más emberekre is átvihetik a fertőző anyagot, mikor azokat csípi. Grassi a maláriás betegek lakásaiban összefogdosott *Anopheles* esetén azért nem fordulnak elő friss váltóláz esetek, mert a malária plasmodiumok a szúnyogokban csak 20—30° C körüli hőmérsék mellett fejlődnek; 13—15° C-nál fejlődésük a szúnyogban megszűnik. A váltólázon kívül a *sárgaláz* terjesztésében is ludasaknak látszanak a szúnyogok. Fontos több bűvárnak (Yersin, Nuttall, Sangrée, Simond stb.) az a lelete is, hogy a poloska, bolha, terű és légy testében bizonyos fertőző betegségek bacteriumai több napon át is megélnek és fertőző képességüket néhány napon át megtartják, ami járványos időben nem közömbös dolog. Igaz, hogy nincsenn bizonyítva, hogy az említett fertőzött rovarok csípése feltétlenül fertőz, de feltétlenül nem is zárható ki. Simond pestises patkányok bolháit egészséges patkányokra bocsátotta és ezek megkapták a pestist; kérdés, hogy a pestises patkányok bolhái az embert hasonlóképen nem fertőzhetik-e? De ha felteszszük is, hogy a fertőző bacteriumokat testükben hordó rovarok csípésükkel nem is oltják át a bajt az emberbe: még mindig forrásai lehetnek a fertőzésnek az által, ha testünk valamely hámszorcsolásába jut vérük, vagy más nedve testüknek, a mely y fertőző bacteriumokat tartalmazza. Erre pedig meg van az alkalam, ha pl. összenyomjuk őket s ezáltal a testükbe zárt bacteriumokat szabadokká teszszük. Azt sem kell felednünk, hogy a fertőzött rovarok néha ételbe italba is behullanak és ez úton is terjeszthetik a fertőző betegségeket.

Dr. Aujezsky Aladárs

¹⁾ A Szabad Lyceumban »A rovarok szerepe a fertőző betegségek terjesztésében« cím alatt 1900. f.br. 5-én tartott felolvasásnak kivonata.